

ज्ञेयानि । ष्णन्तात् सनि 'स्वतिशृणोति—' (7-4-81) इत्यादिना विहितः अभ्यासस्येत्वविकल्पे नास्य भवति—जुज्यावयिषकः-षिका, इत्येव रूपम्, इति विशेषः ।

(629) “ज्ञि अभिभवे” (I-भादि:- 947. सक. अनि. पर.)

‘अभिभवः=न्यूनीकरणम्, न्यूनीभवनं च । आद्ये सकर्मकः, द्वितीये त्वर्कर्मकः ।’ इति सि. कौमुदी । क्षीरस्वामी तु ‘जृ’ इति पठति । तन्मते जारकः, जरन् इत्यादीनि रूपाणि । देवः क्षीरस्वामिसम्मतपाठस्यानुकूलः । यदाह—‘जृणाति जीर्यति जरत्येकार्थे जारयत्यपि । (श्लो. 39)’ इति । धातुकार्ये तु ‘ज्ञि अभिभवे’ इति पठित्वा, तदनुग्रुणः प्रयोगोऽपि प्रदर्शितः । यथा—

‘श्रुत्यन्तवाचा ध्रुवया प्रदूनं घोरद्रवच्चकजिताज्ञितारिम् ।’ (2-35) इति । ज्ञायकः-षिका, ज्ञायकः-यिका, जिज्ञीषकः-षिका, जेज्ञीयकः-यिका; जेता-त्री, ज्ञायिता-त्री, जिज्ञीषिता-त्री, जेज्ञीयिता-त्री; ज्ञयन्-न्ती, इत्यादीनि सर्वाण्यपि रूपाणि जिधातूपादानेन विहितानि कार्याणि विना, तद्वत् (599) बोध्यानि ।

(630) “ज्ञि वयोहानौ” (X-चुरादि:- 1816. सक. सेद्द. उभ. आधृषीयः)

“जृ—” इति चौरादिकधातोर्नन्दिसम्मतः पाठ एवम्” इति मा. धा. वृत्तौ । आधृषीयत्वेनास्य धातोर्णिज्विकल्पः । णिच्पक्षे, णिजभावपक्षे च, शुद्धात् सन्नन्तात् यदन्ताच्च जिधातुवत् (599) धातुस्वरूपनिबन्धनकार्याणि विना बोध्यानि । ष्णन्तात् सनि तु—

जिज्ञाययिषकः-षिका, जिज्ञाययिषिता-त्री, जिज्ञाययिषन्-न्ती, जिज्ञाययिषिष्यन्-न्ती-त्री, जिज्ञाययिषमाणः, जिज्ञाययिषिष्यमाणः, जिज्ञाययिद्-यिषौ-यिषः, जिज्ञाययिषितः-तवान्, जिज्ञाययिषुः, जिज्ञाययिषितव्यम्, जिज्ञाययिषणीयम्, जिज्ञाययिष्यम्, ईषजिज्ञाययिषः-दुजिज्ञाययिषः-सुजिज्ञाययिषः, जिज्ञाययिष्यमाणः, जिज्ञाययिषः, जिज्ञाययिषितुम्, जिज्ञाययिषा, जिज्ञाययिषणम्, जिज्ञाययिषित्वा, प्रजिज्ञाययिष्य, जिज्ञाययिषम् २, जिज्ञाययिषित्वा २; इति रूपाणीति विशेषः ।